

katerimi se začenja pomlajena književnost. Zatem govori o Boženi Nemcovi, Viteslavu Halku, Pfliegerju Moravskem, Janu Nerudi, Adolfu Heyducku. Sledi nepričakovani procvit češke literature in pomen Svatopluka Čecha ter Jaroslava Vrchlickéga. Slovencem, ki niso vešči češčini, pač pa srbščini, a bi se hoteli na kratko poučiti o najvažnejših pojavih češke literature, je ta razprava, ki se dovrši v prihodnjem zvezku, prav dobro došla. — »Cvijeta«, novela Iva Cipika, ima tole vsebino: Sirota Cvijeta se je seznanila s Spasojem pastirjem, ki odpotuje v Ameriko, postane imovit krčmar in piše svojemu gospodarju, naj mu pošlje fotografije različnih deklet, da si izmed njih izbere nevesto. On izvoli Cvijeto, ki se odpravi z Lazom, drugim zemljakom njegovim, v New York. Ko pa prispe tja, je Spasoje več ne mara, ker so ji lice razgreble ospice. Zato se vrne Cvijeta domov in životari tu do smrti. Ta mršava vsebina napolnjuje 25 strani velike osmine; seveda je množina takih stvari, ki nič ne spadajo v povest. A ona je dokaz, da je Srbom dobro došel vsak mediokri pisec, ki ni pravoslavne vere, a se štuli med Srbe. Dobri glas, katerega uživa Cipika med Srbi kot pripovedovalec, je malo utemeljen in opravičen. — V oddelku »Književnost« so ocenjene različne knjige. Posebno zanimiv je oddelek »Rad na domačoj istoriji u g. 1902«, kjer se omenjajo in ocenjajo vse knjige, vsi poedini članki, ki se tičejo srbske in hrvaške zgodovine. Tako podjetje bi bilo tudi Slovencem koristno, da bi poznali svojo strokovno literaturo. Izborno pravi dotični izvestitelj: »Preterano osetljivi patrijotizam u Crnoj gori i štetan nacionalni razdor izmedju Srba i Hrvata u Dalmaciji utiču štetno na istorijski rad u tim krajevima«. Iz peresa Srbina ne bi pričakovali tako iskrene izjave. Ta pregled je spisal Jovan Radonić. — Na koncu knjige so še kratke beležke.

Knjiga 218. istega zbornika prinaša historijsko sliko dra. D. Pavlovića »Kultura i ratovi«, povesti Milana Budisavljevića: »Plemić Adam Matejić« in Sv. Čorovića: »Ibrahimbegov čosak«, zgodovinsko razpravo o črnogorskem vstanku v početku morejskega rata. Med ocenami omenjamo one o Milorada Medinija »Povesti hrv. književnosti u Dalmaciji«, v prikazih je Belić naznanil Karla Brugmana. »Kurze vergl. Grammatik der indogerm. Sprachen«, potem »Rad na domačoj istoriji književnosti« od Tih. Ostojića. — Knjiga 219. pa prinaša nadaljevanje in konec Karaskove češke literature, Tomičevega »črnogorskega ustanka« in Pavlovićeve »kulture in ratovâ«, poleg pa književni esej Marka Cara o »Ljubomiru Nenadoviću« in Djukića »tri pisma patrijarha Arsenija III. Crnojevića.« Vsi trije zvezki imajo bogat listek z ocenami, prikazi in beležkami. *R. Perušek.*

Chrysanthem VIII. Em. Šl. z Lešehtadu. Jas a Stín. Črty a Nálady. 1903. Tiskem Em. Stivina v Praze. Nákladem vydavatelstva. Cena? O tej knjižici izpregovorimo prilično kaj več.

Narodopisna mapa uherskych Slováků na základě sčítání lidu z roku 1900, vydal dr. Lubor Niederle. Praha 1903. Nakladem národopisné společnosti československé a s podporou akademie pro vědi, slovesnost a umění. Velezanimiva, z veliko natančnostjo sestavljena knjiga o narodnostnem gibanju v ogrski državi! Žal, da statistični podatki, ki jih nahajamo v knjigi, ne govore ugodno za slovanski živelj. Najbolj napredujejo na Ogrskem Rumuni in Nemci. Pač so tudi Slovaki v zadnjem desetletju pridobili za 106 občin več, nego so jih izgubili, toda skoro ves njih dobiček gre na škodo Rusinov, dočim so njim samim izvili iz rok Madjari celo vrsto občin. Spričo tega dejstva je torej jasno, da Slovanstvo na Ogrskem le nazaduje. Precej neizpremenjena je ostala last

Slovencev v dobi med predzadnjo in zadnjo ljudsko štetvijo. Prešlo je namreč pet občin Madjarom v posest, a predobili so od njih tri. Knjigi je pridejanih 20 zemljevidov.

—i—

Z nad Drawy, Sawý i Soczi je naslov knjigi, katero je napisal dr. Kazimir Ostaszewski-Barański v spomin na lanski časnikarski shod v Ljubljani. Pisatelj opisuje natanko vse kraje, po katerih prebivajo Slovenci, in omenja tudi trdega boja, ki ga imamo Slovenci prestajati z navalom Germanstva. Iz vse 207 strani obsežne knjige veje gorka ljubezen do našega naroda in Slovanstva sploh.

—š—

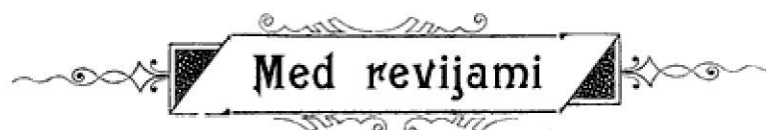
»Planinke« op. 10, pesmi za mešani zbor, uglasbil Janez Laharnar, organist. Založil skladatelj; tisk J. Blasnikovih nasled. v Ljubljani. Cena 1 K 20 h.

Izmed 10 pesmi, katere prinaša ta zvezek, je še najboljša, oziroma precej dobra »Pomladna«. Druge so nezanimive, manjka jim umetniške duhovitosti. Melodično ne prinašajo nič posebnega, harmonično so skoro šablonsko prirejene, modulacija je borna. »Trugschluss« skladatelj še največ rabi, skoro v vsaki pesmi enkrat, kar dolgočasi, tembolj, ako je vedno eden in isti — glej št. 2, 3, 4, 5, 6, 8 in 9. Tudi postopanje glasov je mnogokrat zelo dolgočasno, bas precej len, kar se tembolj občuti, ker vsi glasovi ritmično enakomerno pojo. Tenor v 6. taktu št. 7. ne postopa pravilno glede na »Vorhalt« v sopranu. Tudi drugih hib in nepravilnosti v strogem stavku bi se lahko navedlo, kar bi sicer bilo odpustno in postranska stvar, da so pesmi drugače lepega umetniškega vznosa. Naravno je, da zahtevamo danes že boljših skladb, saj tudi pri nas glasbeno napredujemo, »Planinke« pa daleč zaostajajo za tekom časa, in ž njimi s tega stališča glasbena literatura ni pridobila. Sicer bodo manjšim vaškim zborom »Planinke« še dobro došle, ker so lahke in polnodoneče, besedilo prikupljivo in ker se je stari repertoire lahkkih pesmi že skoro izpel. Želeti pa je, da zborovodje izbirajo tudi med novjšimi modernimi skladbami — da zaneso med pevce in pevke tako tudi čut za umetniško lepo petje. Razliko med zastarelo in novodobno glasbo bodo tudi pevci takoj spoznali.

L. Pahor.

Slovenske narodne pesmi. V c. kr. dvornem založništvu muzikalij Julija Karolusa na Dunaju je izšlo pred kratkim 14 slovenskih narodnih pesmi, predelanih po Karlu Jeraju. Zbirka je posvečena kneginji Elizabeti Windichsgrätzovi ter ima poleg slovenskega tudi nemški tekst.

—a—

»Tajinstveni Sviet«, mjesečnik za proučevanje supernormalnih psihičkih fenomena, ureduje dr. Gustav Gaj. Zagreb, knjigotiskara Franja Rulica, Juršičeva ulica 7. Tistim, ki prisegajo na špiritizem, ali ki še hočejo natančneje seznaniti ž njim, se nudi v tem listu vsekakor mnogo zanimivega.

»Vienac« je začel prinašati v svoji 9. letošnji številki serijo člankov o Cankarju, ki se še nadaljuje. Študijo je napisal g. Milan Marjanović. V listku